"Največji slovenski dnevnik v Združenih državah

Velja za vse leto . . . $6.00
Za pol leta $3.00
Za New York celo leto - $7.00
Za inozemstvo celo leto $7.00"

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

"The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers."

TELEFON: CORTLANDT 2876. Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 139. — ŠTEV. 139. NEW YORK, MONDAY, JUNE 15, 1925. — PONDELJEK, 15. JUNIJA 1925. VOLUME XXXIII. — LETNIK XXXIII.

ZAVZETJE VAŽNE POSTOJANKE

Zmagalci so pričeli zasledovati junanske čete. — Prelivanje krvi je veliko. — Uspeh Kantoncev pripisujejo boljševiškim poveljnikom ter izdajstvu Kvangsi dela poražene armade. — Izgredniki v Kiu-Kiang so porušili in požgali konzulate.

KANTON, Kitajska, 14. junija. — Napadajoče Kvantung in kantonske sile, pod poveljstvom sovjetskih častnikov so po ostrem napadu prisilile obrambne junanske čete, da so zapustile Kanton in razentega zelo kruto postopajo s sovražnim vojaštvom ter civilnim prebivalstvom.

Izgube znašajo več sto mož.

Deset tisoč kantonskih vojakov se nahaja zdaj na kantonski strani reke in vsi vojaki nosijo rdeče ovratnice. Njih uspeh pri zavzetju mesta pripisujejo poveljujočim ruskim častnikom.

Napadajoče sile so izkrcale dva tisoč mož pri Tungšanu in od te točke so vprizorile napad. Obrambne sile so bile brez prevoznih sredstev preko reke ter niso mogle vsled tga vprizoriti protinapada.

Po svojm izkrcanju niso dale kvantunške čete poraženim nobenega pardona, čeprav so se poraženi prostovoljno udali. Ostudni prizori so se nato završili v različnih delih mesta. Ljudske drhali so kamenjale nedolžne ljudi in trupla ubitih so ostala na mestih, kjer je nesrečneže dohitela usoda.

Mnogi junanski vojaki, ki so se udali, so bili pretepeni do smrti. Iz Šmina je videlo inozemsko prebivalstvo nekega premaganega vojaka skočiti v reko, potem ko je bil priča umora mnogih svojih tovarišev.

Zmagujoče sile so ali postrelile poražene vojake ali pa jih najprvo preteple ter nato vrgle v reko.

Glavni vzrok poraza junanskih čet je bilo izdajstvo v vrstah Kvangsi čet, ki so za določeno ceno v gotovem denarju zapustile svoje postojanke.

Boji v Kantonu so se pričeli pred osmimi dnevi, med nasprotujočimi si elementi prejšnjih pristašev pokojnega dr. Sun Jat Sena, južnokitajskega voditelja.

Neposredni vzrok bojev pa so bili napori kitajske vlade, da spravi iz mesta junansko armado, ker je postalo vzdrževanje čet predrago. Junanci pod poveljstvom generalov Jang Ti Mina in Lau Ču Vana, so imeli popolno kontrolo nad Kantonom. Kantonske čete so pod generalom Tsu napadle Junance, da oproste mesto nadvlade.

Nemiri v Kantonu nimajo nobenega stika z nemiri v Šanghaju ali drugod po Kitajskem.

V torek so junanske čete streljale na motorni čoln, ki je imel razvito ameriško zastavo ter hotel prepeljati štiri Amerikance z otoka Honana v Kanton. Neka Mrs. Crampton je bila pri tem ranjena.

V četrtek so streljali na ameriški kanonski čoln Pampanga.

Kanton je eno največjih mest na Kitajskem, in zapadnjaki, ki vidijo mesto prvič, izjavljajo, da je to "tipično kitajsko pristanišče".

Mesto je obdano z zidom od peščenca. Zid je debel dvajset čevljev ter 25 čevljev visok.

Zid, ki obkroža Kanton, je dolg približno šest milj in v notranjosti je zgneten velik del prebivalstva, katero je cenjeno na poldrugi milijon. Izven obzidja so predmestja, kjer žive bogati trgovci in boljši sloji.

Mesto se steza ob "Reki biserov", ki je tako pokrita s čolni in manjšimi ladjami, da izgleda kot plavajoče mesto. Na stotine družin živi na vodi ter pošilja vsak dan po enega člana v mesto po živila in druge potrebščine.

V Kantonu je šeststo cest. Hiše so večinoma dvonadstropne. Angleži, Francozi in Amerikanci žive v deset akrov obsegajoči sekciji, odrezani od glavnega mesta, za katero plačujejo najemnino.

LONDON, Anglija, 14. junija. — V nekem poročilu iz Šanghaja na Daily Express se glasi, da sta bila tekom resnih izgredov angleški in japonski konzulat v Kiu - Kiangu opustošena in požgana.

Požgani so bili lokali japonskih družb. Dijaki in delavci so obvladali položaj, dokler niso dospele kitajske čete in jih pregnale.

(Mesto Kiu-Kiang leži ob reki Jangtse, nekako 140 milj od Hankova ter ima kakih 60.000 prebivalcev).

PEKNG, Kitajska, 14. junija. — Kitajska vlada je včeraj protestirala pri angleškem poslaništvu proti usmrčenju in ranjenju Kitajcev v Hankovu. Poslanica poudarja resnost položaja ter si rezervira popolno prostost, da zahteva pozneje odškodnino.

Kitajska poslanica prosi angleško poslaništvo, naj uveljavi odredbe, s pomočjo katerih bi se preprečilo ponovitev dogodkov kot so se završili v Hankovu.

Pričanje očeta mlade morilke

Oče obtožene Dorothy Perkins bo mogoče vse presenetil z izjavo, da je sam držal revolver v roki.

Dorothy Perkins, stara sedemnajst let, bo nastopila kot priča v svoji lastni zadevi tekom procesa, vršečega se proti njej, ker je baje ustrelila svojega ljubčka Templetona.

Predno pa bo poklicana na pričevanje, bo baje Rudolf Perkins, njen oče, izpovedal, da je on držal revolver v svoji roki, ko se je slučajno sprožil ter zadel Thomas Templetona iz Jersey City.

To nepotrjeno poročilo je prvi migljaj, da bo oče obtožene prevzel pred poroto vso krivdo za to, kar se je pripetilo tekom boja s hčerko v veži njih doma v Brooklynu, preteklega februarja.

Nadalje bo zaslišan kot priča Mihael Connoss, ki je sedaj v prisilni delavnici in katerega so prevedli z otoka v Tombs zapore, da ga predstavijo sodišču kot pričo.

Država najbrž ne bo mogla vzdržati svojega stališča, da je bil izvršen umor, kajti za to je treba motiva, premisleka in načrta. Okrajno pravdništvo je bilo prisiljeno zaključiti svojo stvar, ne da bi moglo navesti le eno pričo, ki bi videla, v kojega rokah se je nahajal revolver, ko je padel strel.

Izpuščeni osumljenec

V zvezi z umorom Miss Florence Kane aretirana dva črnca, William Brassfield in Walter Johnson, sta bila izpuščena, in s tem so oblasti tudi priznale, da nista imela nobenega opravka z umorom. Brassfield se je nahajal deset dni v Raymond St. jetnišnici. Kot znano je bil osumljen, da je zadavil Miss Kane. Ko pa je bil včeraj predstavljen sodniku, je predlagal njegov zagovornik, naj se ga izpusti. Ker ni imel zastopnik okrajnega pravdništva nič proti temu, je sodnik ugodil predlogu.

Predsednikove počitnice

WASHINGTON, D. C. 12. junija. — Predsednik Coolidge namerava dne 23. junija odpotovati na počitnice, katere bo preživel v Swampscott, Mass.

1200 premogarjev je zaštrajkalo.

ASHLEY, Pa., 14. junija. — 1200 premogarjev, zaposlenih pri Lehigh in Wilkesbarre Coal Company, je zastavkalo. To je po dolgih letih prvi štrajk v tem premogovniku.

Veliki viharji na Srednjem zapadu

Viharji na zapadu so ubili pet ljudi in materijalna škoda znaša milijon dolarjev. — Srednji zapad in Texas na poti neurnikov.

CHICAGO, Ill., 14. junija. — Pet ljudi je bilo ubitih po Srednjem in južnem zapadu od vetra in neviht, ki so divjale. Dva človeka sta bila ubita v četrtek ponoči v Minnesoti. Skupna škoda znaša več kot milijon dolarjev.

Neka stara ženska je bila ubita v bližini Chicaga, in več ljudi v mestu je bilo ranjenih od koscev razbitega stekla.

Neka čikaška ženska je bila ubita in njena dva sinova sta bila poškodovana pri Lake Zurich, Wis., ko je njih avtomobil zavozil v luknjo, katero je napravil vihar.

ST. PAUL, Minn., 14. junija. — Predvčerajšnjem je divjal v južni Minnesotti vihar, ki je zahteval dve človeški žrtvi ter povzročil za pol miljona dolarjev materijalne škode.

V Ivanhoe je bil ubit od strele devetnajstletni sin nekega farmerja, Mike Winters.

V Minneapolisu pa je zid, ki se je porušil, zdrobil delavca Danielsona.

V Rochester in bližini znaša škoda, povzročena od viharjev in toče, nekako $200,000. Na tisoče akrov dragocene poljedelske zemlje je bilo preplavljenih krog Rochestra.

BRECKENRIDGE, Texas, 13. jun. — Tri osebe so bile ubite in petnajst jih je bilo poškodovanih, ko je udarila strela v šolsko poslopje, v bližini tukajšnjega kraja.

Letošnja letina bo slaba

WASHINGTON, D., C., 14. jun. Izvedenci poljedelskega departmenta so dognali, da bo letos jako slaba letina. Posebno pšenice se bo malo pridelalo. Tako slabe letine kot bo letos, ni bilo že od leta 1917.

SLOVENSKA VEST.

Mr. Anton Kersic, doma iz Mengša (Drnovškov) star okoli 35 let, bivajoč pod naslovom 346 E. 4th St., zaposlen v mesnici pri Harrington Co., 44th St. & 1st Ave., se je ponesrečil včeraj popoldne; stroj mu je zagrabil desno roko in odrezalo mu je celo roko. Prepeljan je bil takoj v New York Hospital, 8th Ave. & 16th St., kjer se nahaja v zelo kritičnem položaju.

Odgovor mehiškega predsed. Callesa

Mehiški predsednik Calles bo odgovoril na pretnje ameriškega državnega tajnika Kelloga. Senzacija v mehiškem glavnem mestu.

MEXICO CITY, Mehika, 14. junija. — Ugotovilo državnega tajnika Kellogga, "da so odnošaji med Združenimi državami in Mehiko prijateljski, a kljub temu ne popolnoma zadovoljivi", je povzročilo največjo senzacijo, katero je doživeli mehiško glavno mesto v zadnjem času.

Prišlo je kot posledica odkritosrčnih naporov predsednika Callesa in njegove administracije, da se zopet uveljavi ekonomsko in finančno štabilnost potom drastičnega varčevanja. Vsled tega varčevanja vsebuje sedaj mehiška zakladnisca skoro $40,000,000 in opomin je dospel ob času, ko prevladujejo navidez najbolj zadovoljivi odnošaji med obema deželama.

Priznava se, da je bilo ugotovilo tajnika Kellogga posledica konference s James Sheffieldom. Sheffield je rekel neizmerno več, ko je govoril z ameriškim državnim tajnikom kot pa je kedaj sporočil krajevnemu časopisju tekom svojega bivanja v Mehiki.

Zunanji urad ne bo podal zaenkrat nobenega ugotovila in sicer raditega, ker ni bila novica o ugotovilu Kellogga oficijelno sprejeta. Komentar k tej pripombi, bo prišel iz urada predsednika republike.

Danes zjturaj se je izvedelo v predsedniškem uradu, da bo jutri objavljena oficijelna izjava glede te pripombe Kellogga.

Priznava se, da je bil Sheffield tekom svojega kratkega tukajšnjega bivanja kot poslanik prisiljen pečati se z velikim številom slučajev, tikajočih se ameriške lastnine, — ne da bi se upošteval angleških interesov — in da je bila naloga, katere se je lotil, resna, a splošno je prevladovalo mnenje, da potekajo pogajanja več ali manj zadovoljivo.

Gotovi interesi trdijo, da je ugotovilo tajnika Kellogga motivirano ne le vsled zaplenjenja ameriške lastnine in potrebe, da se zavaruje amer. državljane, temveč tudi vsled dejstva, da so mehiške mednarodne obligacije napram Združenim državam počivale, dočim ima mehiška zakladnica dovolj denarja na razpolago, da plača vsaj obresti.

WASHINGTON, D. C., 14. jun. Po presenetljivem ugotovilu, katero je izdal včeraj državni tajnik Kellogg, so administracijski uradniki popolnoma molčali glede položaja v Mehiki. V državnem departmentu so uradniki odklonili vsako pojasnilo.

Diplomatje se niso še opomogli od svojega presenečenja. Splošno se domneva, da je zahteval poslanik Sheffield od vlade določno ugotovilo, da podpira administracija njegove napore v mehiškem glavnem mestu v obrambo pravic ameriških državljanov, kojih lastnina je bila zaplenjena ali kateri preti zaplenjenje na temelju agrarnih postav.

To potrjujejo poročila mehiškega časopisja, da ni bil poslanik zadovoljen s podporo, katero je dobival iz Washingtona, in da je pretil z resignacijo, za slučaj, da se ne bo Washington zavzel bolj odločno za njegovo stališče.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA 'GLAS NARODA' NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

ODLOČEN NASTOP PREMOGARJEV

Stavkujoči premogarji v Novi Škociji so baje pričeli pleniti kompanijske prodajalne ter pretepati rovske uradnike. — Čete so bile odposlane na pomoč. — Kompanija poroča o veliki škodi, povzročeni na opremi.

SIDNE, N. S., 14. junija. — Stavkujoči premogarji British Empire Steel Corporation so včeraj obvladovali položaj po celem premogarskem okraju Cape Bretona. Zvečer vprizarjajo napade na kompanijske prodajalne, jih plenijo in v nekaterih slučajih celo uničujejo. Podnevi pa so središča premogarske industrije večinoma zelo mirna.

Izvrševalni komitej United Mine Workers of America za ta okraj, ki se je sestal včeraj v New Waterford, je ponudil službo svojih članov pri ohranjenju postave in reda v prizadetem okraju. — Vsled tega je župan P. G. Muise zaprisegel dvajset članov kot posebne konstablerje. Patrulirali bodo po cestah ter skušali napraviti konec neredom in izgredom.

Normalne varnostne sile okraja so izjavile, da so brez moči in da se vsled tega ne morejo vmešavati. Do včeraj opoldne pa tudi ni storil ničesar oddelek infanterije, artilerije in inženirjev, ki je dospel iz Halifaxa pod poveljstvom polkovnika Lekina.

Tukajšnji kompanijski uradniki so izjavili, da so prav posebno v skrbeh glede usode električne in motorne naprave v New Aberdeen, ker je to zadnja naprava na razpolago, ki je zmožna pumpati ter vzdržati v delavnem redu premogovnike v južnem okraju.

New Waterford postaja je uničena ter ne bo mogla poslovati več tednov. Ceni se, da znaša povzročena škoda nekako $300.000.

TORONTO, Canada, 14. junija. — Včeraj popoldne se je odpeljalo od tukaj proti Cape Breton v popolni vojni opremi za aktivno službo tristo vojakov infanterije in sicer s posebnim vlakom.

HALIFAX, N. S., 14. junija. — Oddelek provincijalne policije, broječ okoli 50 mož, je bil poslan iz Halifaxa, da ojači prvi oddelek, ki je bil poslan v četrtek v Cape Breton.

Tudi tobak hočejo odpraviti.

HARRISBURG, Pa., 1. jun. — Državni odbor prohibicijske stranke je sprejel včeraj resolucijo, ki zahteva, naj se prepove izdelovanje in prodajo tobaka.

Razpust belgijskega parlamenta

BRUSELJ, Belgija, 14. junija. Belgija je zopet brez vlade. Grof Poullet ni mogel sestaviti novega kabineta. Belgijski kabinet bo najbrž razpuščen.

Dva boljševika izgnana iz Poljske

VARŠAVA, Poljsko, 14. junija. Policija je veraj izgnala iz Poljske boljševiška uslužbenca Ivana Zubowa in Glavesho. Oblasti so ju obdolžili špijonaže.

DENARNA IZPLAČILA
V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — $18.20 — 2000 Din. — $36.20 5000 Din. — $90.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot ena tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštni čekovni urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir	$ 9.10	500 lir	$21.75
300 lir	$13.35	1000 lir	$42.50

Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka v Trstu.

Za pošiljatve, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po mogočnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roke.

POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE $1.—

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 4687.

GLAS NARODA
(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)
Frank Sakser, *president* Louis Benedik, *treasurer*

Place of business of the corporation and addresses of above officers: 82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado	$6.00	*Za New York za celo leto*	$7.00
Za pol leta	$3.00	*Za pol leta*	$3.50
Za četrt leta	$1.50	*Za inozemstvo za celo leto*	$7.00
		Za pol leta	$3.50

Subscription Yearly $6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

SREDNJEVEŠKA AMERIKA

Pred par leti so vprašali slavnega irskega humorista Bernard Shawa za njegovo mnenje o ameriškem sodniku, ki je rekel par stavkujočim ameriškim deklicam, da stavkajo proti Bogu. Njegov odgovor se je glasil: — Čudovita srednjeveška Amerika! Vedno polna neizmernega zaupanja v Vsemogočnega!

Tega se spomnimo v zvezi z obravnavo, ki se bo vršila v Tennessee proti John T. Scopesu, ker je poučeval v javni šoli doktrino evolučije.

Veseli nas, da je bil izveden ta izziv nevednosti na naslov proste in inteligentne preiskave. Za one pa, ki so proslavljali in poveličevali Združene države kot najbolj prosvitljeni in napredni narod sveta, pa mora pomenjati ta proces globoko ponižanje. Postali smo predmet posmehovanja inteligentnih narodov sveta. Splošno razširjena tendenca uveljavljenja zakonodaje take vrste v naši deželi kaže malenkostno inteligenco naših zakonodajalnih slojev boljše kot pa bi mogla kazati katerakoli druga stvar, katero bi se spravilo na dan.

Kaže nam tudi, da skušajo duševni pohabljenci, ki se združujejo v Klux organizaciji in ki so s bali splošnega navala Rima na našo deželo in ustanovljenja državne cerkve, sedaj sami storiti to, česar dolže že dolgo časa druge. Edini varni in inteligentni tek v tej zadevi je popolna tolerance vseh veroizpovedanj, a neizprosna opozicija proti katerikoli zakonodaji, ki bi dajala temu ali onemu veroizpovedanju prednost. Vsakdo je upravičen do svojega lastnega foruma, a s tem še ni rečeno, da je treba klicati policijo na pomoč.

V tem oziru je postala ali pa ostala Amerika srednjeveška, skoro taka kot je bila Evropa v času španske inkvizicije ter sežiganja kopernic.

Moderni časi pa zahtevajo drugačne, boljše razmere, ne le glede abstraktnih, temveč tudi glede praktičnih vprašanj, ki se tičejo vsakdanjega življenja. Ta vprašanja vključujejo nebroj zadev, med katerimi najdemo tudi ekonomske.

Višino kulture, katero je dosegel kak narod, lahko premerimo z merilom splošnega blagostanja, vladajočega v dotični deželi.

Blagostanje mora biti splošno, ne pa omejeno na priviligirane razrede. Vključevati mora predvsem vse, ki producirajo, ki ustvarjajo, bogastva, ne pa oni, ki jih le razsipajo.

Blagostanje pa vključuje tudi vsa človeško mogoča varstva za telo. V tem oziru je Amerika daleč za nekaterimi drugimi državniki in to je razvidno iz številnih nesreč, ki se pojavljajo od časa do časa v rovih.

Pred kratkim se je pripetila slična nesreča v Coal Glen, North Carolina.

Z enolično rednostjo je zaznamovalo časopisje sline nesreče v teku zadnjih šest mesecev in vsak nadaljni dogodek povečuje grozote zgodovine premogarske industrije v Združenih državah.

Rov, v katerem se je završila eksplozija, je neunijski in brezbrižno stališče kompanije glede življenja premogarjev je razvidno iz dejstva, da niso vedeli natančno, koliko delavcev je bilo v rovu ob času nesreče in koliko je bilo zakopanih.

To je nazasišna stvar celo za ameriške rudarske anale, ki so polne slučajev kriminalne brezbrižnosti in neuvaževanja življenj delavcev. To pa more biti izključno le posledica velike dobave delavcev ter absolutne sile premogarskih kapitalistov nad njimi. Uslužbence kompanije se je najbrž zgnalo v rove kot čredo ovac in niti majhen poskus ni bil vprizorjen, da se ustreže prvemu pravilu rudarstva, — namreč določiti število mož v rovu ter njih mesta ob kateremkoli času dneva.

V Združenih državah se je moglo sprejeti tako kriminalno zanikrnost kot nekaj običajnega. Kaže namreč, da kapitalisti, kadar so proti unijskim regulacijam, dejanski škrope premog s krvjo delavcev.

Vspričo takih dokazov brutalnosti nebrzdanega izkoriščanja ima United Mine Workres priliko navaliti na neunijska polja ter spraviti te delavce v unijo. Tako priliko bo zamudilo uredništvo, ki se v večji meri peča z vojno proti levemu krilu v uniji kot pa z dobrobitom premogarjev v Združenih državah.

Tragična smrt mladega akademika.

Pisarna uprave veleposestva barona Guttmanna v slavonskem trgu Crneu je bila pozorišče tragičnega konca življenja Luce Bognar, slušatelj prava in privatni nameščenec omenjene uprave je v duševni depresiji, povzročeni po nesrečni ljubezni zaprosil v pisarni mlado namoščenko, naj mu zapoje priljubljeno pesem "Maro, ne plači...." Deklica je njegovi želji ustregla. Medtem pa je Bognar neopaženo potegnil iz žepa revolver Browning ter si pognal krogljo v srce. Deklica je kriknila, prihitelo je pisarniško osobje, nesrečni dijak pa se je mrtev zgrudil na tla.

Novice iz Slovenije.

Povišanje najemnine jo je pognalo v smrt.

21. maja dopoldne je bila Ljubljana zelo razburjena in vznemirjena. Najemniki so prejeli na podlagi novega stanovanjskega zakona obvestila hišnih lastnikov, s katerim jim povišujejo najemnino, po nekod za horedne cene. Hišni posestniki so zahtevali obenem, da jim morajo najemniki 1. maja t. l. plačati tudi diferenco, ki jim gre po novem zakonu za čas od 16. maja dalje do konca II. četrtletja. Ta diferenca znaša pri nekaterih znatno svoto v dinarjih. Najbolj so bili razburjeni državni uradniki in drugi socijalno-gospodarsko slabše situirani sloji, ker so z velikim presenečenjem zrli v ogromne svote, ki jih morajo plačati za stanovanja. To razburjenje je še povečala vest, da se je na Kongresnem trgu radi povišanja stanarine obesila iz obupa neka uradniška vdova. Tragični dogodek je ta:

V Kirbishevi hiši na Kongresnem trgu je že dolgo let stanovala vdova po dvornem svetniku Feliksu Schaschlu, okoli 75 let stara Marija Schaschel. Imela je stanovanje obrnjeno proti poslopju Stanovanje je obstojalo iz šest sob. Imela je podnajemnico profesorico konservatorija M. Schweiger. Stregla je vdovi služkinja Pepca Prime. Tej se je zelo čudno zdelo, da gospodinja ob 8. še ni vstala, vstopila je okoli 8.30 v njena spalnico. Tu se ji je nudil pretresljiv prizor. Gospodinja je visela obešena pri oknu. Eno nogo je imela sključeno na stolu, z drugo se je dotikala tal. Vrv je bila pritrjena na železni križ v oknu. Bila je mrtva.

Služkinja Pepca Prime je takoj hitela po stražnika. Na Kongresnem trgu je ob 8.30 dopoldne naznanila tragični slučaj stražniku Ivanu Abramu, ki je na to obvestil policijsko ravnateljstvo, da je prišla na lice mesta komisija. Policijski zdravnik dr. Avramovič je na licu mesta konstatiral samo smrt. Odredil je nato, da so truplo prepeljali v mrtvašnico pri sv. Krištof. Pri obešenki ni zdravnik našel nikakih sledov nasilja Dež. uradnik dr. Fakin je ugotovil dejanski stan.

V spalnici je bilo vse v redu. Našli so listke, v katerih prosi vdova, da se obvesti o njeni tragični smrti njenega brata dvornega svetnika dr. Viktorja Pessiaka, službujočega pred vojno v Ljubljani pri finančni prokuraturi, sedaj bivajočega na Dunaju in njenega sina Feliksa Schaschla, bivajočega v Gradcu. Našli so tudi zelo obupno pismo, naslovljeno najbrž na njeno sestro v Zagrebu. Zapustila je tudi listek s katerim jo obvešča hišna lastnica Kirbisch o povišanju najemnine. Letna najemnina bi po tem povišanju znašala 18.480 Din., ali mesečno 1540 Din. Kakor izpoveduje služkinja Pepca Prime, je bila njena gospodinja zadnje dneve zelo obupana in je vedno tožila, da ne more dati je vzdržati, bala se je, da ji bodo po novem stanovanjskem zakonu odpovedali tudi stanovanje, najbolj pa jo je potrlo povišanje najeminne. V sobi so našli tudi listek, na katerem je napisano kratko slovo: "Lebet wohl, alle meine Lieben!"

Samomorilka je imela baje stanovanje obstoječe iz 6 sob, od katerih je oddajala 5 sob v podnajem.

Samomor Francoza na Bledu.

Trgovec in importer francoskih parfumov Emil Malhape, ki je stalno bival v Ljubljani in je imel na Bledu svoj avto v avtogaraži nekega hotela, je prispel pred kratkim na Bled ter se prvo nastanil v nekem hotelu blizu Zdraviliškega doma. Drugi dan se je že precej zgodaj odpeljal na Otok ter je tam ostal skoraj dva dni sam, stanujoč v starem župnišču. Ves čas je pisal in urejeval razne spise. Končno jih je uredil in zavil v ovoj, ki ga je zapečatil ter naslovil na francoski konzulat v Ljubljani. Napisal je tudi kratko pismo na tukajšnjo orožniško postajo, v katerem naznanja, da je šel prostovoljno v smrt, ker mu ni nič za življenje in da orožništvu ni treba poizvedovati po nadaljnih razlogih. Popoldne je E. Malhape zapustil župnišče ter odšel k znamenju Matere božje, ki stoji tik ob bregu. Tu je vzel samokres ter si pognal kroglo v desno sence, ki je šla skozi levo. Pri njem so našli samo 13 Din. in aktno torbico. Prenesli so ga nato po zdravniškem ogledu v blejsko mrtvašnico.

Požar.

Ob polnoči je pričelo goreti poslopje posetnika Serbana v Počehovi pri Mariboru. Na pomoč prihiteli mariborski požarni brambi se je kljub pomanjkanju vode posrečilo do štirih zjutraj požar omejiti.

— Te dni je klicalo mariborsko požarno brambo orožnitvo na Leitersbergu, ki je ugotovilo požar v smeri proti Pesnici. Ko pa se je pripeljala požarna bramba do Pesnice, ni mogla požara nikjer najti, ker je prihajal odsev najbrž iz doline v smeri proti Jarenini.

Zopet požar v Primskovem pri Kranju.

Pred kratkim je zopet izbruhnil požar v gospodarskem poslopju Jerneja Fendeta in ga v par urah popolnoma vpepelil. Ker je bilo poslopje le malo zavarovano, je škoda velika. Gasilcem iz Primskovega in Kranja, ki so takoj prišli na kraj nesreče in stopili v akcijo, se je zahvaliti, da se požar ni razkril še na zraven stoječa, s slamo krita poslopja. Kako je ogenj nastal, še ni pojasnjeno, sumi se pa, da ga je zanetila zlobna roka.

Žrtev poklica.

Pri večernem osebnem vlaku št. 728, ki prihaja ob 22.38 v Maribor, se je zgodila na postaji Poljčane težka nesreča. Komaj je vlak zapustil postajo, je počila na stroju ognjena cev. Visoko pregreta para je z velikansko siló puhnila iz kotla. Dočim se je mogel kurjač s hitrim skokom s stroja še pravočasno rešiti, pa je strojevodjo Kislicha Antona silno oparilo. Dobil je strašne opekline posebno po rokah, kjer se mu je meso naravnost ločilo od kosti in pa po trebuhu. Vlak se je med tem vsled pokvarjene lokomotive ustavil in ponesrečeni je imel še toliko moči, da je v gostem oblaku pare sam splezal iz stroja, nakar se je zgrudil, ostal pa je še vedno pri zavesti. Vlak so potegnili nazaj v postajo, odkoder je nadaljeval po prihodu pomožnega stroja svojo pot. Ponesrečenemu Kislichu je nudil železniški zdravnik na Pragerskem prvo pomoč, nakar je bil prepeljpjan v mariborso bolnico, kjer se je boril s smrtjo. Vlak, ki je bil vsled frekvence jako dolg in močno zaseden — vračalo se je ž njim v Maribor tudi okrog 400 šolarjev iz raznih majniških izletov — je dospel vsled te nezgode v Maribor z dve urno zamudo.

Samomor na Pragerskem.

V gozdu med Pragerskem in Račjem so našli te dni mrtvo uslužbenko železničarja na Pragerskem Elizo Donej, ki je izpila lizol. Sin progovnega čuvaja Moravca, ki jo je našel, je takoj obvestil postajo Račje in orožniško postajo. Preden pa je z naslednjim vlakom dospel zdravnik, je nesrečnica umrla Našli so pri nji v žepu še octovo kislino in drugo stelenico lizola. Vzrok samomora ni znan.

Carjeva zakladnica.

V Moskvi akreditirani veleposlaniki in poslaniki si posetili zakladnico m brilijantni zaklad pokojnega cara Nikolaja II. Zastopniki sovjetske vlade so jim razkazali vse zgodovinsko važne predmete. Posebno pozornost je vzbudila velika carjeva krona z briljanti in dragulji in pa žezlo z znamenitim Orlovim dijamantom. Skupna vrednost draguljev in zaklada znaša več sto milijonov zlatih rubljev.

Peter Zgaga

Te dni sem čital naslednje poročilo iz Moskve:

V Rusiji je butlegarstvo baš tako razširjeno kot je v Združenih državah. Izza pradavnega časa je bila ruska narodna pijača vodka, ki vsebuje šestindevetdeset procentov čistega alkohola. Ko je bilo izdelovanje vodke prepovedano, so jo začeli na tajnem izdelovati. Zapori so prenapolnjeni z ljudmi, ki so se pregrešili proti suhi postavi. Vsak dan zaplenijo sovjetski uradniki na stotine kotlov, kršilce po pošiljejo v Sibirijo, kjer so obsojeni na trdo delo od enega do treh let.

Ko je pa sovjetska vlada izprevidela, da je popolna prohibicija nezmisel, je dovolila izdelovanje in prodajo vodke, ki ima trideset procentov alkohola. S 1. oktobrom bodo začeli prodajati vodko, v kateri bo 40 procentov alkohola. Ta odredba bo zanstavila nepostavno izdelovanje žgane pijače.

*

Vzemimo dve deželi — Ameriko in Rusijo.

Obe sta se lotili čudne politike: obe sta hoteli potom prohibicije zapovedati narodu, kaj sme piti in česa ne sme.

V obeh deželah je bil uspeh isti: butlegarstvo na debelo, omalovaževanje postave, polne ječe, prenapolnjena sodišča.

Toda v enem oziru se ti dve deželi razlikujeta med seboj:

Ko je Rusija izprevidela, da se je kljub silni avtokratični sovjetski vladi prohibicija izjalovila, je sklenila dati narodu pijačo.

Amerika se pa poslužuje ogromnega brodovja v namenu, da izvede nemogočo postavo ter troši milijone in milijone, čeravno dobro ve, da suhe postave ne bo mogla nikdar uveljaviti.

Naj reče kdo o boljševikih karkoli hoče, v tem oziru so dosti bolj pametni kot so ameriški zakonodajalci.

*

Na svetu se izdela vsako leto petinsedemedset milijonov ovratnih gumbov.

Toda, kadar gumb iščeš, ga za ves svet ne moreš najti.

*

Mariskdo si domišlja, da je velik mož, če sedi pri javnem koritu.

*

V Jugoslaviji jih prav pridno obešajo.

Pred kratkim so v Mariboru enega in koncem maja enega v Ljubljani. Nadaljnih sedem jih bo pa prišlo v prihodnjih treh mesecih na vrsto.

Jaz sem proti smrtni kazni. S tem, da se človeka obesi, ni zadoščeno pravici.

Zločinca naj bi do smrti zaprli. V celici naj bi se ob trdem delu pokoril za greh.

In ko bodo začeli obsojati morilce na dosmrtno ječo, naj ne pozabijo tistih beograjskih gospodov, kojih poglavitno rokodelstvo je morjenje duš in ubijanje domovinske ljubezni.

*

Iz Italije poročajo, da sta se Mussolini in Gabriele D'Annunzio sporazumela.

To ne pomeni ničesar

Doslej namreč še ni bilo poslano v svet poročilo, da se je italijanski narod sporazumel z Mussolinijem in Gabrinelom D'Annunzijem.

*

V Ameriko se impotira vse mogoče stvari.

Vse importerje je pa dosedaj bital pater Koverta, ki je importiral Marijo iz starega kraja.

*

Kot že poročano, se bo vršila v državi Tennessee zanimiva obravnava proti profesorju, ki je predaval v šoli, da se je človek razvil iz nižjih bitij.

Na strani profesorja je ves moderni učenjaški svet.

Obtožbo bo pa vodil kongresnik Bauer, ki je sam javno priznal, da je v vsem svojem življenju hodil samo štiriindvajset mesecev v šolo.

Najbrž je še tistih štiriindvajset mesecev v šoli predremal.

Iz Jugoslavije.

Razprava proti beograjskim komunistom.

V Beogradu se je pričela pred kratkim ob ogromnem zanimanju občinstva za več dni določena razprava proti novinarju, 4 komunistom in 1 ženski, ki so obtoženi na podlagi zakona za zaščito države, ker so skrivoma tiskali komunistične brošure in hujskali na upor proti sedanjemu družabnemu redu v jug. državi. Pri hišnih preiskavah pri blagajničarki komunistične "Rdeče pomoči", Desanki Cvetkovič, so našli kakor smo svoječasno že poročali, tudi knjigo, iz katere je razvidno, da so dobivali razni komunisti, med njimi tudi Pijade, mestne podpore z komunističnega fonda.

Stekli psi v Zemunu.

Tekom zadnjih dni so stekli psi v Zemunu ogrizili 16 oseb, ki so bile takoj odposlane v Pasteurjev zavod. Oblasti so odredile najstrožje odredbe proti psom. Vsak pes, ki ni na vrvici, je takoj ustreljen.

Pogajanja z Madžarsko.

Med jugoslovansko in madžarsko delegacijo se nadaljujejo pogajanja glede ureditve spornih finančnih vprašanj. Na dnevnem redu je sedaj vprašanje zlate rente in vprašanje takozvanih zlatih srečk. To so finančne obveze, ki jih je imela Madžarska do 1. novembra 1918, in ki se imajo razdeliti med nasledstvene države v smislu člena 198. trianonske mirovne pogodbe. Pri teh pogajanjih se določi tudi kvota za jug. državo. Toliko je gotovo, da so jug. interesi napram Madžarski v teh finančnih vprašanjih zelo povoljni in zavorovani.

Smrtna nesreča.

Na Uncu je zasula zemlja 27. letnega delavca Franca Turka, ki je bil pod nekim gričem zaposlen v vinogradu. V trenotku nesreče je bil navzoč le njegov triletni sinček, ki je jokaje klical očeta in skušal z rokami odgrebsti zemljo. Ko so prihiteli na pomoč sosedi in odkopali zemljo, so našli Turka že mrtvega.

Žena ponesrečenega je vsled žalosti zblaznela.

Aretacija nove roparske tolpe v Slavoniji.

V bližini Tovarnika v Slavoniji so aretirali orožniki nevarno roparsko tolpo, ki jo je vodil Mehmed Meštrovič pod napačnim imenom Dušan Nikolič. V tolpi se je nahajal tudi bogati kmet Lazar Bogdanovič, ki ima v Bosutu 50 oralov zemlje in kavarno. Roparji so še nedavno tega napadli trgovca Markovića in mu odvzeli 100 tisoč dinarjev, kmeta Grgiča pa so tako pretepli, da je obležal napol mrtev. V eni sami noči so izvršili 11 vlomov. Bili so vsi oboroženi s puškami in samokresi.

Sava in Donava padata.

Po poročilih iz Beograda se v zadnjih dneh opaža stagnacija v pritoku Save in Donave. Vodomer na Savo kaže tri dni dni višino 96 centimetrov nad normalo. Ako ne bo te dni zopet deževalo, bo voda začela pojemati.

Profesor Cvijič se je vrnil iz Pariza.

Po večmesečni odsotnosti se je profesor dr. Jovan Cvijič, predsednik beograjske akademije znanosti, vrnil iz Pariza.

Na pariški univerzi je absolviral ciklus predavanj o zemljepisnem položaju balkanskega polotoka.

Špijonka Androličeva v kaznilnici

Kasacijsko sodišče v Beogradu je zavrnilo priziv špijonke Androličeve, ker se njeno kaznjivo dejanje dokazano Razsodba prve inštance je v celem obsegu potrjena. Androličeva bo te dni izročena kaznilnici v Mitrovici.

Poslednje opazovanje Marsa.

Zvezdoslovci so temeljito izrabili redko priliko, ko se približa Mars naši zemlji na 56 milijonov kilometrov, kar se je zgodilo lansko poletje. Marsa so neprestano opazovali z njaboljšimi daljnogledi in ga neštetokrat fotografirali z vseh strani. Sedaj so astronomi končali svoje preiskave in objavili izide opazovanj. Dognalo se je, da je na Mars uzrak in da mu pripada večja uloga, kot se je doslej mislilo. Od zraka ni le odvisna Marsova barva (rdečkastormena), ampak tudi bele pege na tečajih. Astronomi domnevajo, da so te pege gosti oblaki precej visoko nad tečajema. Zračno plast cenijo zvezdolovci na Marsu na kakih 200 kilometrov, na zemlji pa na 800. Kar se toče Marsovih kanalov, očemer se je leta in leta že toliko pisalo in govorilo, ni bilo sedaj najti z najboljšimi refraktorji o njih niti sledu. Zato prihajajo strokovnjaki vedno bolj do prepričanja, da jih sploh ni. Iz tega sklepajo, da sa Marsovi kakanali bazirali le na optični prevari, ki ji je podvrženo človeško oko ravno, tako kot fotografska plošča, ako se predmet malo poveča.

Naše poslovanje,

katero temelji na izvrstnih zvezah s prvovrstnimi zavodi v stari domovini in na mnogoletni skušnji, nam omogoči vse v našo stroko spadajoče zahteve naših rojakov popolnoma zadovoljiti.

Pošiljatve v Dinarjih in Lirah preskrbujemo po jako zmernih cenah.

Dolarske pošiljatve izvršujemo v **Jugoslaviji** za 4% pristojbino od poslanega zneska, za zneske do $25, računamo $1;

v **Italiji** za 3% pristojbino, za zneske do $25.00 računamo 75c.

Za naše čeke plačljive v dolarjih na Reki znaša pristojbina 2% od vsakega zneska.

Preskrbujemo v hranilnicah v stari domovini naložen denar in izplačujemo protivrednost v Dolarjih. Dalje tudi prevzamemo tam shranjene Dolarje ter jih tukaj izplačamo koristnikom.

Preskrbujemo in uredimo vse potrebno za potovanje v staro domovino in za povratek in dajemo vsa tozadevna navodila brezplačno.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, : New York, N. Y.

Zanimiva obravnava na Dunaju

Na Dunaju pričakujejo velezanimive pravde, radi katere se ljudje že sedaj trgajo za vstopnice v sodno dvorano. Nadrevident državne železnice Franc Jožef Glatz-Althaus toži knjigovežkega pomočnika Hoefnerja radi tatvine dragocenega nakita, katerega mu je baje poklonila cesarica Elizabeta, žena cesarja Franca Jožefa.

Bilo je l. 1889. Franc Jožef Glatz Althaus je bil tedaj še mlad železniški adjunkt in je služil na kolodvoru Zell am See. Po naročilu postajenačelnika je nekoč pričakoval dunajski brzovlak. Vlak je pridrdral na postajo, se ustavil in iz njegovega salonskega vagona je stopila dama visoke in vitke postave, oblečena v turistovsko obleko. Adjunkt je pogledal gospe v obraz in srce mu je začelo močno utripati. Dama je bila — cesarica Elizabeta.

Adjunkt je vladarici strumno salutiral, nakar se mu je dama približala. Vprašala ga je, če bi bil morda voljan povesti jo do nekega hotela v bližini. Ves srečen je adjunkt sprejel povabilo. Šel je s cesarico ter jo spremljal do hotela "Elizabeta" ob jezeru. Ko je dama bila na cilju, se je železniškemu uradniku prijazno zahvalila. Nekaj dni nato je prejel Glatz Althaus poziv, naj se javi pri cesaričnem adjunktu grofu Paaru. Prišel je, in pobočnik mu je izročil v zahvalo za njegovo uslugo cesaričino darilo — briljanten nakit na verižici in platine in etui iz usnja.

Leta 1897. je ta nakit na nepojasnjen način izginil. Kdo ga je ukradel, ni mogel nihče povedati. Dne 23. aprila 1923. pa je čital Glatz Althaus, sedaj že upokojen nadrevident, liste v kavarni. Nekje je naletel na policijsko poročilo, v katerem je stalo, da so varnostni organi aretirali knjigoveza Henrika Hoefnerja in pri njem našli briljantni nakit z verižico iz platine. Brž se je nadrevident požuril na civilno sodišče, kjer se je nahajal nakit. Ogledal si ga je in ugotovil, da je ta nakit baš ona dragocenost, ki mu je bila pred leti ukradena in katero je prejel iz rok grofa Paara, pobočnika avstrijske cesarice. Vložil je proti Hoefnerju tožbo.

Sodišče je zaslišalo knjigoveza, ki taji tatvino. Kako je prišel do nakita, trdovratno molči. Glatz-Althaus samo ugovarja in pravi, da se sliši precej neverjetno vest, da se je cesarica Elizabeta poslužila vodnika na svojem izletu v Zell am See, ker je pot od postaje do hotela ob jezeru zelo enostavna in jo najde lahko vsak otrok.

Stvar se bo sedaj javno obravnavala. Franc Jožef Glatz-Althaus obljublja, da bo pred sodiščem razvil cel roman in natančno popisal dogodek svojega obdarovanja. Dunajski radovedneži, posebno ženski svet, pa pričakujejo razpravo z velikanskim zanimanjem.

Železnice v sovjetski Rusiji

Gotovo bo naše čitatelje zanimalo, v kakem stanju se nahajajo danes železnice v sovjetski Rusiji. Znano je, da so bile pred vojno ruske železnice na precej visoki stopnji in da so se vedno bolj izpolnjevale. Ko so prišli boljševiki na krmilo, so proglasili, kakor marsikaj drugega, tudi železnice za splošno last, tako da se je vsakdo vozil zastonj, kamor se je hotel in kamor ga je bila volja. Ni čuda, da so začele železnice propadati. Zadnje čase so se jele razmere na sovjetskih železnicah boljšati, tako da se more danes reči, da je to prometno sredstvo v Rusiji na najboljši pot, da se v doglednem času zopet povspne na predvojno višino in jo morda celo prekosi.

Dolžina vseh ruskih železnic je znašala dne 1. januarja 1914. 70.-496 kilometrov. Bilo je 68.094 km glavnih in 2402 lokalnih železnic. Staro rusko železniško omrežje se je zmanjšalo za 11.828 km in sicer za 10.661 glavnih in 1165 lokalnih železnic. Ker pa se je leta 1914. več železniških prog gradilo, ki so bile za vojne dogotovljene na državne stroške in tudi z denarjem železniških družb, znaša danes skupna dolžina celokupnega železniškega omrežja, ki ga ima Sov. Unija za promet na razpolago. 73.865 km, torej za 3369 več kot pred vojno.

Ko je sovjetska vlada prevzela ruske železnice po končani državljanski vojni, so bile proge v strašnem stanju. Vojna je imela za posledico uničenje velikega dela železnic na bojiščih, kakor sploh vseh industrijskih naprav. Zato je naletela obnova železnic na velike težkoče. Vsled tega so začela merodajna boljševiška oblastva z vsemi silami obnavljati železniško omrežje, ker je le na ta način moči misliti na obnovo industrije in hitro razdeljevanje živil.

Napori niso bili brez uspeha. V Rusiji računajo s tem, da bodo že letos popravljeni vsi porušeni mostovi. Kar se je za svetovne vojne in potem raznih državljanskih vojn pokvarilo na brzojavnih, telefonskih in signalnih napravah, je že vse popravljeno. Imena slabih progov, tračnic in sploh visoke stavbe bo še dolj časa trajala. Transportne razmere v Rusiji seveda še dolgo ne morejo veljati kot povoljne. Kljub temu se število prevoznega materijala polagoma zvišuje.

Rusija je imela l. 1913. — 20.320 lokomotiv, od teh 16.866 popolnoma porabnih, 10 let kasneje 20.190, porabnih pa le 9039. Iz teh številk se vidi, kako so ravnali boljševiki s prevoznim parkom. Tovornih vozov je bilo l. 1913. na ruskih železnicah 502.101 (porabnih 471.975), v proračunskem letu 1923-24 približno 433.000 (306,-000). V najbolj žalostnem stanju so osebni vagoni. L. 1913. jih je bilo 30.858 (29.313), lani pa 28,-920 (11.667). Za popravilo in pomnožitev osebnih vagonov je v budžetu za l. 1924-25 postavljen razen vsot, predvidenih v proračunskih posdinih železnic, znesek 9 milijonov rubljev.

Kar se tiče železniških tarifov, je ostal za prevoznino oseb v veljavi predvojni sistem. Z uvedbo metrskega sistema so se morale izračunati kilometrske cene po odgovarjajočih vrstnih cenah, vsled česar so se tarifi zvišali. L. 1913. je znašala povprečna prevoznina blaga za tono in kilometer, preračunano na podlagi vrstnih tarifov, 1,203 kopejk, danes pa 1.49, kar pomenja povišek za skoraj 24 odstotkov.

Obratni dohodki ruskih železnic so znašali v proračunskem letu 1923-24 okroglo 630 milijonov rubljev, torej po 8529 rubljev.

Dve smrtni obsodbi v Varaždinu.

Varaždinsko sodišče je izreklo dve smrtni obsodbi. Kmet Ivan Žnidarič iz Ludbrega je po povratku s fronte leta 1919 zapustil svojo ženo Klaro in otroke in živel potem z drugo žensko. Le kadar je bil pijan, se je vrnil domov in pretepal ženo in otroke. Klara, ki ni mogla sama oddelovati polja, je bila prisiljena, živeti v skupnem gospodarstvu z drugim moškim. Žnidarič pa je v odgovor pričel prodajati svoje parcele, da bi spravil ženo in otroke popolnoma na beraško palico. Končno je za 3500 Din. najel kmeta Aleksa Severja, da umori njegovo ženo. Ko se je ta 1. januarja vračala s svojim drugim možem domov, je Sever skočil iz zasede naprej na moža in ga težko ranil na roki, potem pa še Klari razparal trebuh in prerezal glavno žilo, da je izdihnila v nekaj minutah. Njeno truplo so našli šele naslednjega dne. Bila je že 7 mesecev noseča in je bil radi sunka z nožem umorjen tudi otrok. Žnidarič in Sever sta bila za to zvetinsko dejanje obsojena na smrt na vešalih.

PODROBNOSTI O POTRESNI KATASTROFI

Še nista pretekli dve leti, odkar je brzojav razširil po vsem svetu grozno vest, da je strašen potres, doslej največji na svetu, porušil glavno mesto Japonske, milijonski Tokio, in njegovo pristanišče Jokohamo. Nad četrt milijona ljudi je takrat poginilo pod ruševinami podrtih hiš, ali pa so našli strašno smrt v plamenih. In zopet prihajajo iz dežele vzhajajočega solnca vesti o novi potresni katastrofi, čije obseg se še ne da pregledati, kaže pa, da ta potres ne bo mnogo zaostajal za predlanskim.

Te dni se je v osrednji Japonski zopet pojavil izredno močan potres, ki je trajal tri minute. Središče potresa je mesto Toioka, kakih 130 kilometrov severozapadno od Tokia. Skoraj vse hiše so se namah podrle in pokopale stanovalce pod seboj. Takoj potem je izbruhnil povsod ogenj, navadna posledica potresov, ki je v hipu upepelil še ono, kar je še stalo in ni postalo žrtev razburkane zemlje. Požar se je strašno hitro razširil po vsem mestu, ki šteje kakih 10 tisoč prebivalcev. Ogenj se pa ni omejil samo na Toioko, ampak se je razširil tudi na okolico.

Po dosedanjih vesteh je največ trpelo mesto Kinosaki, znano po svojih vročih vrelcih. Mesto ima kakih 600 hiš, med njimi nekaj večjih hotelov: hiše so sedaj skoraj vse postale žrtve katastrofe. Ko je dospela prva vest o strahovitem potresu v Tokio, je takoj najel tokijski dopisnik ameriške poročevalnice "United Presse" letalo, s katerim je odletel na lice mesta, več ur krožil nad ruševinami in jih opazoval iz višine. Po njegovem pripovedovanju je mesto Kinosaki eno samo velikansko goreče morje, iz katerega vidiš le tu in tam poedino zidano hišo, ki je ogenj ni še objel. Kaj se je zgodilo s hotelskimi gosti, se še ne vedo, upajo pa, da so se pravočasno rešili.

Razen Kinosakija je največ trpelo mesto Toioka, popolnoma razdejano pa je tudi mesto Kunijama. V bližini Toioka je baš vozil osebni vlak skozi predor, ko se je začela zemlja tresti. Vsled sunkov se je tunel sesedel in padajoče skale so pokopale vlak z vsemi potniki pod seboj. Popolnoma uničen je srebrni rudnik v Ikunu, največji na Japonskem. Vse jame in rovi so zasuti. Potres so močno čutili v več ali manj oddaljenih mestih, kakor v Osaki, Kobeju in Kiotu, pa tudi v Tokiu in drugod.

Vlada je takoj poslala, čim je prejela prve vesti o zopetni strašni katastrofi, na lice mesta letala, da bi ugotovila obseg nesreče in se informirala, kje je pomoč najnujnejša. Vsled potresa so seveda pokvarjene vse brzojavne in telefonske zveze in tudi železnice, tako da so vse ceste polne bežečih ljudi, ki skušajo rešiti vsaj golo življenje. Po cestah v bližini porušenih krajev leži na stotine mrtvih in ranjenih, kar se posebno jasno vidi v mestecih Kunijami in Fukušiju, ki jim je požar nekoliko prizanesel, zato pa je potres tem huje pustošil. Kinosaki in Toioka sta popolnoma uničeni, ker je ogenj dokenčal delo potresa.

Število žrtev se še ne da niti približno ugotoviti, ker požar še vedno divja. Rešuje se pač, kolikor se da, ali spričo strahovitega obsega katastrofe je reševalno delo silno težavno in le malenkostno. Nekatere vesti govore o tisočih mrtvih, druge pa o več desettisočih žrtev.

Smrt znanega angleškega vojaškega pisatelja.

V Londonu je umrl te dni znani angleški vojaški pisatelj, podpolkovnik Charles Repington, ki je bil več let vojaški urednik dnevnika "Times" in imel kot novinar najožje stike z vojnim ministrstvom, posebno pod Haldanom. Propaganda za Haldanovo teritorijalno armado in ustvaritev tesnih odnošajev med angleškim in francoskim generalnim štabom od leta 1905. dalje, je bilo v prvi vrsti njegovo delo.

Električni kuhalniki brez ognja
$40 do $70
Stroški Edisonove službe 5 centov za obed

Električ. toasterji $5 do $10
Električni percolatorji
$6 do $25
Stroški Edisonove službe — 1 cent za 15 minut

Električni pralni stroji
$99 do $175
Stroški Edisonove službe — približno 4 cente na teden

Električni likalniki
$4.50 do $9.00
Stroški Edisonove službe — približno 5 centov na uro

Električni šivalni stroji
$54.50 do $135
Stroški Edisonove službe — 1 cent za 300.000 šivov

Električ. Vacuum Cleanerji
$35 do $78
Stroški Edisonove službe — 1 cent na uro

Proizvajalci violetnih žarkov
$12.50 do $75
Stroški Edisonove službe — manj kot ½ centa na uro

Male ledenice $220 in več
Refrigeratorji $260 in več
Stroški Edisonove službe — približno $1 na teden

Električni stroji za likanje
$119 do $180
Gnani z elektriko in kurjeni s plinom. Stroški Edisonove službe in plina 7c na uro.

Več prostega časa pri električnem gospodinjstvu

V prošlosti je pomenjalo gospodinjstvo neskončno, težavno in izčrpovalno mučenje, vsled česar so izgubile gospodinje na moči ter se prezgodaj postarale. Danes je električna sila že vprežena v vsako delo, ki ga zahteva gospodinjstvo, istotako kot je bilo prej uvedeno v vsako stroko industrijalnega življenja dežele.

Če ima ženska na razpolago "Male domače služabnike", pa naj so njena sredstva še tako skromna, ima lahko privlačen in zdrav dom, je polna zdravja, moči in živahnosti ter ima na razpolago dosti časa za razne druge stvari.

Ti "električni služabniki" so razstavljeni na ogled v izložbah te družbe. Pustite naročilo za katerokoli potrebščino, ali jo kupite v električnih trgovinah, udobno razdeljenih po mestu — kot so navedene v Edisonovem seznamu, ki se vam pošlje na zahtevo brezplačno.

The New York Edison Company

Na Vašo službo.

Irving Place and 15th Street — 393 Seventh Avenue at West 32d Street

Izložbe, kjer so razstavljene električne potrebščine ter na ogled javnosti:

270 Canal Street near Broadway
20 Norfolk Street corner Hester Street
10 Irving Place corner 15th Street
865 Broadway near 17th Street
124 West 42d Street between B'way & 6th Avenue
152 East 86th Street between Lex & 3rd Avenues
15 East 125th Street near 5th Avenue
362 East 149th Street near Courtlandt Avenue
555 Tremont Avenue corner Monterey Avenue

Vse izložbe — razen 10 Irving Place in 865 Broadway — so odprte zvečer.
Ponoči ali v slučaju potrebe pokličite: Manhattan — Watkins 3000: Bronx — Mott Haven 1300

ZGODOVINA NOGOMETA

Ker nogomet čedalje bolj prodira med široko maso in si je žoga takorekoč osvojila ves svet, hočemo tu na kratko predočiti malo sliko o zgodovini in nastanku nogometa. Prvi podatki o nogometnih igrah so še izza rimskih in grških časov. Nekateri celo trde, da so neke vrste nogomet igrali že pred tisoči leti Kitajci. Neke vrste nogomet nazvan "Harpastum", so igrali stari Rimljani. Mladi in stari Rimljani so prost čas preganjali s tem, da so napihnjen mehur gonili na vse kriplje od enega konca do drugega. Slično kot Rimljani so kultivirali neke vrste nogomet tudi Grki. Nazvali so ga Episoyros. Grki so imeli igrišča in pravila za to igro. Žogo, ki je bila vržena na igrišče, je bilo treba ubesti ven in protivna stranka je to morala preprečiti z vsemi silami. Igranje z roko je bilo dovoljeno. Cesarjeva vojska je to igro prenesla v vse države, najbolj pa je navdušila Angleže, ki so se jo prijeli kot svojega nacionalnega športa. L. 1314 je bila v Angliji prva nogometna tekma. Ta igra ni bila slična današnjemu nogometu. Igrali so jo povsod, na ulici, v parkih itd. in kralj Edvard jo je moral celo prepovedati, ker so mestoma igralci ustavili ves promet. Še hujše je bilo leta 1349, ko se je igra razširila, da je bila groza in so jo popolnoma zabranili. Igra je bila ponovno zabranjena in zopet dovoljena. Sčasoma je zadobila igra konkretne forme in čez nekaj let se je že igralo s pravili. Vsaka stranka je imela 10 do 15 igralcev. Polagoma se je igra, katero so prevzeli tudi Italijani in Francozi, izpolnjevala. Vsako moštvo je imelo tudi svoja vrata, med obema pa je bil prostor 10 metrov. Nevtralna oseba je vrgla žogo v ta prostor in obe moštvi sta jo skušali spraviti skozi nasprotna vrata. Zanimivo je, da je v 19. stoletju ta šport v Angliji skoraj popolnoma pojenjal, nasprotno pa je dobil silen razmah v Nemčiji, kjer je nogomet postal poleg rugbyja najpopularnejša igra športa. L. 1885. je bil ustanovljen prvi nogometni klub, prva nogometna pravila pa datirajo iz leta 1863., ki so v glavnem do danes ostala neizpremenjena. Leta 1863. je bila ustanovljena angleška Football-Association in 2 leti kasneje so bila postavljena offside pravila. Nato so bila pravila deloma izpolnjena, leta 1890. pa se je uvedla tudi 11-metrovka. Tako se je nogomet od leta do leta izpolnjeval in danes slovi kot športska moč vsake nacije.

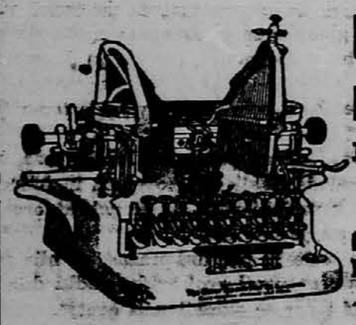

Posebna ponudba našim čitateljem

Prenovljeni pisalni stroj "OLIVER" $20.

S strešico za slovenske črke, č, š, ž — $25.00

'OLIVER' PISALNI STROJI SO ZNANI NAJBOLJ TRPEŽNI.

Pisati na pisalni stroj ni nikaka umetnost. Takoj lahko vsak piše. Hitrost pisanja dobite s časom.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
82 Cortlandt Street — New York, N. Y.

SOLANA.

ROMAN.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

46 (Nadaljevanje.)

— Vsled tega, ker je postala teta bolj bolna, je postalo delo uslužbencev še bolj naporno . . .

Njegov obraz je postal resen.

— Ali res? Torej nisem prišel prilično?

— O tem ni govora, a upoštevati je treba razmere ter se jim nekoliko prilagoditi, moj dragi sorodnik.

— Ne razumem. — Ali preveč zahtevam?

Podala mu je roko.

— Ne zamerite mi, baron. Da, to delate. Dvojno serviranje pomenja veliko breme za služinčad, kajti kuhinja je daleč proč, v stranskem krilu . . .

— Potem bomo jedli zopet skupaj . . .

— Tako? — Teta je tako bolna, da je ne sme sestra Margareta zapustiti niti za trenutek. Vsled tega nama ne more več delati družbe pri mizi in vsled tega se boste morali radi ali neradi, zadovoljiti z menoj.

Maurus je napravil nehote naglo kretnjo, kajti to obvestilo ga je skrajno neprijetno in skoro bolestno dirnilo. Govornica pa je nadaljevola, čeprav je njeno ostro oko zapazilo to kretnjo:

— Jaz ne smatram to za pravilno, a kaj hočemo storiti? Treba se je prilagoditi razmeram. Kljub temu pa sem našla majhno odpomoč. Mesto drugega lakaja bo stregla pri bufetu hišna ter predstavljala nekako nadzorovalno damo . . .

Baron je vstal.

— To je samo posebi umevno. Razventega smo tukaj družina. Mislim, da se boste brez pomislekov stavili pod moje viteško varstvo.

Govoril je dvorljivo, kot vedno, a na njegovem čelu so ležali oblaki, kajti ni bil dovolj komedijanta, da bi znal maskirati svoje razočaranje vspričo bodoče odsotnosti Margarete.

Joried ga je motrila z zmagoslavnim pogledom.

Še par besed semintja in nato je odločno dvignila glavo.

— Pomislite, dragi bratranec. Krašovcu se ne dopade na pristavi in ker poznajo tukaj moje dobro srce, me je prosil, naj mu pomagam priti od tam.

Maurus je postal jezen ter je nevoljno zmajal z glavo.

— Za to ni prav nikakega povoda.

— Niti najmanjšega! Če popustimo še sedaj, ne bo hotel nikdo več ven. Ljudje tukaj se sploh preveč nagibajo k odporu. Obžalujem, da me je moje sočutje napotilo priskočiti mlademu paru na pomoč. Take izjeme ne veljajo nič.

— Kako pravilno in pametno, da to spoznavate!

— Spoznavam še več. Vem natančno, da ne smemo sedaj popustiti pod nobenim pogojem. Ne dajte se pregovoriti, če bi se kdo osebno obrnil na vas, kajti drugače je pristava izgubljena.

Maurus se je nasmehnil a izgledal nekoliko nestrpen.

— Gotovo ne, Joried, — zakaj takega tiči v meni preveč vojaškega duha! Hvala vam za prijazno zanimanje ter upam, da ne bodo v bodoče več zlorabljali vaše dobrotljivosti.

*

Eno uro pozneje je stala grofica Perpignau pri vratih parka ter ustavila tam administratorja, ki se je ravno vračal z majhnim koleslјem iz gozda.

Govorila je ž njim o Krašovu, kako strašno se dolgočasi na pristavi, — kar je spravilo starega gospoda očividno v dobro voljo.

Joried pa ga je zelo obžalovala. Rekla je, da je ravnokar vprašala barona glede tega, a žalibog zaman, ker je preveč vojškega mišljenja in ker smatra za neupravičeno, če zapusti človek brez vzroka svoje mesto.

— To je tudi moje mnenje, kontesa, — je potrdil administrator.

— Kako trdosrčni ste moški! — se je smehljala Joried. — Rada bi prišla nezadovoljnemu, mlademu gospodu na pomoč, a kaj je mogoče zavesti proti principijem? Le eno uslugo mi napravite, gospod administrator, le eno! Ali hočete? Prosim!

Stari gospod je zrl dobrohotno na govornico.

— Če le mogoče, kontesa . . .

— Potem recite inšpektorju, da ne morete izpremeniti sklepa kljub iskrenim prošnjam kontese. Kaj ne, da boste to storili?

Administrator se je zadovoljno smehljal:

— No, če ni nič drugega, — to rad storim.

— Hvala lepa! Moj tovariš na jezdnih izprehodih se bo veselil vsaj tega, da sem prosila zanj.

— Dobro . . . tudi jaz bi bil popustil, a veste . . . disciplina!

*

Zopet sta potekla dva dneva in Maurus se je izprehajal z mračnim čelom po parku ter mislil na Margareto.

Grofica Joried je bila brez dvoma skrajno spretna intrigantka, vendar pa ni pomislila, da so redki užitki najbolj zaželjeni. Videti ljubko lice bolniške strežnice pa je postal redek užitek za oči barona. Sestanki z elegantno, spretno, majhno Francozinjo niso bili nič posebno mikavni zanj, kajti celo svoje življenje je bil vajen žensk take vrste in ljubka ponižnost in priprostost diakonistinje je izvajala vsled tega prav poseben čar.

Iz nemira, ki ga je navdajal, iz hrepenenja, da jo zopet vidi, je sam najboljše spoznal, kako globoko se je zakopala njena slika v njegovo srce, a on se ni upiral temu spoznanju, pač pa ga je smatral za neke vrste sladko razodetje.

ali se je mogoče z obljubo posvetila za celo svoje življenje temu težkemu, požrtvovalnemu poklicu?

Nikdo mu ni mogel dati tozadevnega pojasnila. Rdeča roža, katero je odtrgala zanj na vrtu mlada deklica, je ovenela in Maurus je stopil z žalostnim pogledom k majhni vazi, da še enkrat orosi z vodo dragi mu spomin. — Kaj pa je bilo to?

Visoke kitajske vaze, ki so stale že par dni prazne, so bile polne cvetja. Solane so mu pošiljale nasproti svoj trpko-sladki duh in baron je stopil presenečeno bližje ter se sklonil nad cvetje.

Kdo je natrgal te cvetke in kdo jih je postavil sem?

Srce mu je pričelo burnejše utripati.

Edinole Margareta je vedela, da ljubi te cvetke.

Vstopil je Friderik, da zapre polkna

— Končno se je spomnila sestra Margareta svoje obljube ter zopet skrbela za cvetke, — je rekel povsem brezbrižno in malomarno, kot mu je pač bilo mogoče v onem trenutku.

— Da, gospod. Ko je šla gospodična danes zjutraj na vse zgodaj na vrt, da natrga par cvetk za gospo baronico, mi je dala tudi to strupeno navlako ter rekla, da jo gospod baron kljub temu ljubi, — da se prilega salonu. Vsled tega sem postavil cvetke v vaze.

(Dalje prihodnjič.)

Frank Orlov:

Znamenja iz mlina

Ko sem slišal to storijo, sem onemel in se zamislil v tiste lepe mlade čase, ko nam je pozvanjalo življenje in je vriskala pesem iz nas visoko pod božje nebo.

* * *

"Kaj? Torej ne verujete v vešče, gospod?", me je vprašal stari Selan in me jezno pogledal.

Sedela sva s starim gospodarjem Selišč na kameniti klopi pred hišo. Njegova domačija je bila zares selišče: kamor ti je šlo oko, povsod se je paslo na njegovih njivah, sadovnjakih in pašnikih. Okroginokrog pa so jo obrobljali bukovi gozdovi, hrastove stene in gabrova gošča. Tam daleč onstran hriba se je šele videla prva vas, ki je kimala zaspano pod slamnatimi strehami in spala svoj mir. Selišča pa so stala na rebri sredi gozdne tišine, sama sebi prepuščena in vsemu kljubujoča: prava slika gospodarjev, ki so se tu naselili. Kajti Selani so bili samosvoj, trd in kljubujoč rod.

Stari je imel dva sina. Mlajši je bil moj sošolec na visoki šoli in sem ga prišel obiskat. Ker ga ni bilo doma, mi je oče povedal kratko povest, toda dolge muke polno, povest, iz katere sem zvedel, da je pred dobrim tednom njegov starejši sin, ki je bil namenjen za gospodarja, — na čuden način umrl.

"Vam tudi ni treba verovati," je nadaljeval počasi, "jaz tega nikomur ne vsiljujem in privoščim vsakemu, da bi le prišel do te žalostne vere, kot sem moral priti jaz. Moje življenje je bilo tako naravno in mirno kot je ta božji mir okrog Selišč, motijo ga samo mlinska kolesa tu v dolini: če veter potegne, se čuje njihov ropot prav do moje hiše. Vidite, ta mlinska kolesa, to je!"

"Kaj? Saj vas ne razumem," sem rekel.

"Ko sem prevzel gospodarstvo, sem šel nekoč na semenj in kupil lepega žrebca. Po kupčiji smo malo zalili, kot je navada in jaz sem prihajal že precej pozno v dolino tu spodaj. Tam so ropotala mlinska kolesa. "Stopi," mi je nekaj dejalo, "k vdovi mlinarici, pravijo, da je vešča, morda ti pove bodočnost in kaj začara." Ženska je bila sama v mlinu in opravljala vsa dela sama. Bila je močna in se ni bala nobenega rokovnjača. Res privežem žrebca pred mlinom za oreh in stopim noter. Kakor da me je pričakovala! Bila sva dobre volje in pila sva hruševec. Na mojo prošnjo, naj mi kaj začara, se začne vrteti po sobi, nažge svečo, prinese neko knjižico in začne delati nekake rise okrog mene. Meni se je zdelo vse skupaj smešno vse dotlej, dokler nisem opazil, da brodim po samem — človeškem blatu. Takoj sem se streznil, zavpil: "Vešča, prokleta!" in jezno odšel. Pri orehu je stal žrebec na zadnjih nogah. Odvežem ga, zajašem in udri naravnost proti domu. Za menoj pa je vriščalo iz gozdne noči: "Vešča, vešča, vešča!" Spodaj pa so ropotala mlinska kolesa . . .

Od takrat sem se ogibal mlina. Če smo šli ob praznikih v farno cerkev v Javorje, dve uri peš, smo jo ubrali kar čez gozdne laze, na semenj kar preko jase ob drči, samo le mimo mlina ne jaz ne moji. Kakor da je moj strah prešel na vso družino. Pred leti se je vrgla telička, ki je prišla s paše, na dvorišču in poginila. Pestil sem pastirja, kako in kaj, in končno mi je kujon priznal: da je na paši srečal mlinarico, ki je delala znamenja z roko nad ubogo živaljo. Kakšna znamenja, ni vedel, tako je bil preplašen. Pa mi je neko jesen ponoči pogorel kozolec in ko smo hoteli gasiti, je veter prinesel iz mlina v dolini čuden vrišč, vsi smo obstali in nikomur se ni več ljubilo gasiti, ker smo vedeli, da je zaman. No in potem je bil mir in življenje je teklo na Seliščih brez vsake posebne nesreče.

Sinova sta dorasla, mlajši v šolah, kakor sami veste, starejši pa pri meni doma. Bil je tudi pri vojakih in ko je prišel na prvi dopust, se je nekaj zgodilo, česar [illegible]. Prišel je ponoči domov, legel v posteljo in drugo jutro ni več vstal. Bolan je bil. Jaz sem ga izpraševal, kaj ga boli in revež mi pove končno, da je šel po bližnjici mimo mlina, tam da ga je nekaj zvabilo k mlinarični mladi hčerki in . . . Moj Bog, zdaj sem vedel vse. Mlinarica je namreč imela pozneje tudi hčerko, kdo ji je bil oče, niso vpraševali, nikogar natolcevali, samo šepetalo se je. Moj Bog, moj Bog, zdaj sem vedel vse. Prepovedal sem fantu še kdaj tja dol hoditi. Toda, ko se je vrnil od vojakov, ni pomagalo vse nič. Jaz sem videl svojo in njegovo sodbo natančno zapisano: pred tednom se je nekoč proti jutru vrnil iz mlina, midva z ženo sva molila vso noč in ko sva izgovorila zadnji "Amen!", se je zdanilo, na lipi tu le pred hišo pa je sova zasovikala trikrat. Midva se prekrižava in greva gledat na skedenj, kjer je ležal na samem moj sin, še topel, a srce mu ni več bilo. Ko je solnce posijalo na Selišče, je veter prinesel od mlina iz doline čuden vrišč, ki je bil kakor odmev sovinemu klicu. Pred tednom smo ga pokopali. Vidite, gospod . . ."

Stari Selan je umolknil in ko sem ga pogledal, je imel glavo v dlani uprto in iz oči so mu rosile drobne solze, kakor človeku, ki hoče jokati, zakaj njegov rod je bil kljubovalen.

* * *

Poslušal sem to povest in mislil na svojo mladost, ko sem še veroval v čarovnije, vešče in škrate. Mislil sem obenem tudi, kako naše ljudstvo še vedno veruje v vse te neumnosti. Toda kmalu nato se je nekaj zgodilo, česar si ne vem razlagati. Nočem sicer reči, da sam verujem v čarovnije, priznati pa moram, da je v človeku tajen temni element, ki deluje na drugega človeka po zli volji njegovega sovražnika. Vam, ki to čitate, ne maram te vere vsiljevati, kakor se je izrazil stari Selan, toda tudi meni bi bilo ljubše, da nisem prišel do tega groznega prepričanja, posebno ker je šlo za prijatelja . . .

Moj sošolec Selan je prišel domov. Oče se je nemo odstranil in midva sva hodila malo po sadovnjaku in na porobku bukovja. Zvečerilo se je že. Gnali so s paše, večernica je medlo zasijala in robovi gor na zapadu so žareli od prelestnega karmina. O, kak mir, kak božji mir je na gorah!

Sošolec Selan je bil tih in mrk. Zdelo se mi je, da je bolan.

"Kje pa si hodil tako dolgo," sem ga vprašal, "saj si vedel, da pridem . . ."

"Kopal sem se, vroče je bilo," je odgovoril in zdelo se mi je, da nekaj prikriva.

"Kopal? Kje? Saj na Seliščih ni potoka."

"Doli pri mlinu!" in je pokazal v tla. Meni je šla misel skozi glavo, hotel sem se je otresti, pa se mi je spet vrnila in ni šla več proč od mene. Prestrašil sem se je . . .

Šla sva v hišo, ker so naju klicali k večerji. Po običajni večerni molitvi je odšla družina spat, oče pa je primesel hruševca in sedel k nama. Največ je govoril z menoj, zakaj sin je molčal ponajveč. Končno ga je oče vendarle vprašal:

"Sedaj pa mi povej, kje si hodil?" Sin, ki je hlastno pil, je končno rekel:

"Pri mlinarici sem bil . . ."

Starec je skoro omahnil vznak, potem pa se je vzravnal in udaril s pestjo ob mizo:

"Mlada vešča!"

Takrat je leščerba začela pojemati, v izbo so padali lunini žarki in nekje daleč v bukovju je zaskovikalo . . .

"Oče, ne jezi se! Jaz nisem hotel iti. Pa me je zvabila. Neka znamenja sem videl na oknih, zdaj ne vem več kakšna, ali vabila so me in sem šel. Stare ni bilo doma, samo hčerka . . .

"Mlada vešča!" je siknil starec.

Takrat je leščerba popolnoma ugasnila in mi smo pili in molčali. Vsem je bilo nudo čudno pri srcu. Dolgo smo pili in pušili, ko nas je predramil sovin klic.

"Na lipi je, pojdimo spat v božjem imenu," je rekel stari Selan in vstal, da bi napravil luč. Toda okamenel je in se ves stresel, proti oknu kažoč:

"Kaj je to?!!"

Pogledal sem tja in videl natančno na steklu dve roki ki sta se stiskali in si segali druga v drugo.

Sin je zašepetal:

"Oče, znamenje je mlina!" in omahnil na klop.

"Prijatelj držite ga! Grem po luč! Pokažem ti, vešča prokleta!" in je oddivjal v vežo.

Ostala sva v sobi sama in čutil sem, kako mi je hropel v naročju. Bil je strašen molk. Znamenja na oknu so ostala še vedno kot prej, vsaj zdelo se mi je, kajti pogledati tja si nisem upal. Naenkrat sem zaslišal mal žvenket na oknu, bil je prav nežen in droben, kakor da rosi dež nanj. In iz žvenketa se je čul prav razločno žalosten in obenem sikajoč glas:

"Mojo hčer? ! ! ! . . . Gad, saj je tvoja polsestra!"

"Ah!" je zaječal moj sošolec kakor v groznih sanjah in glava mu je omahnila.

Takrat pa je prihrulil v sobo stari Selan z lučjo in puško. Oči je bulil naravnost na okno, luč je postavil na mizo in ustrelil. Steklo je žvenketalo in mesto strelovega odmeva je zažvižgalo in zaljavkalo nekaj daleč tam v gozdu.

Obrisal si je pot s čela, sedel in rekel: "Preveč smo pili, hudiča, sanjalo se nam je, kaj ne, fant?"

Toda sin ni več odgovoril. Ležal je v mojem naročju — mrtev.

NAJBOLJ RAZŠIRJENA KNJIGA

Londonsko svetopisemsko društvo je ena najbogatejših založb na Angleškem. To društvo razpečava že dolgo vrsto let sveto pismo v vseh jezikih. Te dni je objavilo letni proračun za 1924, iz katerega je razvidno, kako neverjetno se širi po svetu čitanje svetega pisma. Sveto pismo je najbolj razširjena knjiga. Omenjeno društvo je natisnilo lani 10.000.000 izvodov sv. pisma, ki so že vsi razprodani. Pri tem je zanimivo, da ne prodajajo največ izvodov sv. pisma v Evropi ali Ameriki, temveč v državi kjer je razmeroma najmanj kristjanov, namreč na Kitajskem. Kitajci čitajo sv. pismo z največjo vnemo. Londonsko pismo je prodalo 4.200.000 izvodov sv. pisma v raznih kitajskih narečjih. Najslabše gre prodaja sv. pisma zadnja leta v sovjetski Rusiji. Sovjetska vlada je prepovedala prodajo sv. pisma v Rusiji. Prosvetni komisar Lunačarski je hotel prikrojiti sv. pismo po svoje ter vpreči krščanske nauke v komunistični voziček. Razpisal je natečaj za sestavo komunističnega sv. pisma. Ali vsi rokopisi so bili neporabni. Zato je Lunačarski sploh prepovedal čitanje sv. pisma v Rusiji. Ali ta prepoved ni mogla vplivati na prebivalstvo tako, da bi ne čitalo sv. pismo. Edini rezultat vladine odredbe je bil ta, da se je sv. pismo zelo podražilo. Mnogi ruski kmetje ponujajo za vsak izvod sv. pisma kravo ali konja.

Rakovski je izjavil, da čitanje sv. pisma v Rusiji ni prepovedano, pač pa je prepovedan uvoz.

V Turčiji je prodalo angleško društvo lani 100.000 izvodov sv. pisma v turškem jeziku. Društvo hoče zgraditi v Jeruzalemu svetopisemski dom za razpečavanje sv. pisma v Orientu.

Grozen prizor v pariški gostilni.

Te dni je prišel v neko pariško gostilno blizu "Pantheona" neznanec s klobukom na glavi. Ne da bi se ozrl po ljudeh, ki so baš sedeli pri obedu, je vdrl v kuhinjo, kjer je stala na mizi skleda z velikim kosom surovega mesa. V to skledo je segel s svojimi umazanimi prsti, pograbil meso ter ga začel jesti surovega. Dočim je trgal meso z zobmi, je vihtel v levici nož in grozil, da zakolje vsakogar, ki se mu drzne približati in mu poskuša odvzeti plen.

Gosti so se tega prestrašili in so začeli vstajati od miz ter se hitro odstranjali iz gostilne. Končno se je ojunačila krčmarica. Vrgla se je nad požeruha, ki je goltal meso. Požeruh pa jo je res napadel z nožem in ji zadal več opasnih ran. Tudi krčmarja, ki je prihitel svoji ženi na pomoč, se je lotil z nožem ter ga na več mestih ranil. Ko je prišla policija, se je zabarikadiral v kuhinji in redarjem ni preostalo drugega, kakor da so začeli nanj streljati. Eden izmed njih ga je pogodil v glavo in divjak se je zgrudil z mesom v zobeh mrtev na tla.

Ko so stražniki moža preiskali, niso našli pri njem ne denarja ne dokumentov. Ne ve se niti, kakšne narodnosti je. Ves Pariz pa govori o tej stvari in Parižanke še danes omedlevajo od strahu ter si ne upajo v dotično gostilno.

Kretanje parnikov - Shipping News

17. junija: Berengaria, Cherbourg; Rochambeau, Havre.

18. junija: Pittsburgh, Cherbourg, Antwerp.

20. junija: Olympic, Cherbourg; France, Havre; Orca, Cherbourg; America, Cherbourg, Bremen; Volendam, Rotterdam; Duilio, Genoa.

24. junija: Mauretania, Cherbourg.

25. junija: Belgenland, Cherbourg, Antwerp; Deutschland, Boulogne, Hamburg; Bremen, Bremen.

27. junija: Paris, Havre; Homeric, Cherbourg; New Amsterdam, Rotterdam; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen; Minnekahda, Boulogne; Andania, Cherbourg, Hamburg; Conte Verde, Genoa.

30. junija: Pres. Wilson, Trst; s tem parnikom po spremljal potnike uradnik tvrdke Frank Sakser State Bank.

1. julija: Aquitania, Cherbourg; La Savoie, Havre; Pres. Harding, Bremen.

2. julija: Zeeland, Cherbourg; Ohio, Hamburg.

3. julija: Majestic, Cherbourg.

4. julija: Leviathan, Cherbourg.

6. julija: De Grasse, Havre.

7. julija: Columbus, Cherbourg, Bremen; Lapland, Cherbourg.

8. julija: Berengaria, Cherbourg; George Washington, Bremen.

9. julija: Cleveland, Hamburg.

11. julija: Olympic, Cherbourg; France, Havre; Rotterdam, Rotterdam; Orbita, Hamburg.

14. julija: Reliance, Hamburg.

16. julija: Rochambeau, Havre; Mauretania, Cherbourg; Republic, Bremen; Sierra Ventana, Hamburg.

18. julija: Paris, Havre; Homeric, Cherbourg.

21. julija: Martha Washington, Trst; Stuttgart, Cherbourg, Bremen.

22. julija: America, Bremen.

23. julija: Belgenland, Cherbourg; Albert Ballin, Hamburg.

25. julija: Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; Orduna, Hamburg.

28. julija: Resolute, Hamburg; Bremen, Bremen.

29. julija: Aquitania, Cherbourg; La Savoie, Havre; Pres. Roosevelt, Bremen.

30. julija: Zeeland, Cherbourg; Ohio, Hamburg.

Vsled mnogobrojne udeležbe na našem prvem izletu in vsled splošne zahteve rojakov, priredimo

18. julija t. l.

II. SKUPNI IZLET V JUGOSLAVIJO

in sicer s parnikom

PARIS

ki je Slovencem tako zelo priljubljen.

Potnike bo dočakal v Havre naš uradnik in jih spremljal do Ljubljane ter pazil na vso prtljago.

Kdor se želi udeležiti tega izleta, naj se čimpreje priglasi; vsi potniki bodo nastanjeni v kabinah po 2 in 4 skupaj.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street New York, N. Y.

ŽENITNA PONUDBA.

Slovenec srednje starosti z lepim prihrankom, dobrim stalnim delom se želi seznaniti s Slovenko v svrho ženitve, dekle ali vdovo brez otrok od 25 do 38 let stara. Tajnost jamčim in sliko vrnem. naslovite: **"Boljša bodočnost", c/o Glas Naroda, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.**

(2x 13&16)

ROLE za PIANO
SLOV. IN HRVATSKE
dobite pri:
NAVINŠEK-POTOKAR
331 Greeve St., Conemaugh, Pa.
edina slov. izdelovalnica piano rol v Ameriki.
PIŠITE PO NOVI CENIK.

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtnike, pri katerih kupujete ali naročate in ste s njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste vstregli vsem.

Uprava "Glas Naroda".

Prav vsakdo—

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —

MALI OGLASI

v "Glas Naroda"

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je natančno poučen o potnih listih, prtljagi in drugih stvareh.

Pojasnila, ki vam jih zamoremo dati vsled naše dolgoletne izkušnje Vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvovrstne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasom nove naseljniške postave, ki je stopila v veljavo s 1. julijem 1924, samorejo tudi nedržavljani dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi delj; tozadevna dovoljenja izdaja generalni naselniški komisar v Washington, D. C. Prošnjo za tako dovoljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odpotovanjem, ter se pošlje prosilcu v stari kraj glasom nanovejše odredbe.

KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA

Kdor želi dobiti sorodnike ali svojca iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Iz Jugoslavije bo pripuščenih v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 naprej vsako leto po 671 priseljencev.

Ameriški državljani pa zamorejo dobiti sem žene in otroke do 18. leta brez, da bi bili šteti v kvoto. Rojene osebe se tudi ne štejejo v kvoto. Starši in otroci od 18. do 21. leta ameriških državljanov pa imajo prednost v kvoti. Pišite za pojasnila.

Prodajamo vozne liste za vse proge; tudi preko Trsta zamorejo Jugoslovani sedaj potovati.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt St., New York

ADVERTISE in GLAS NARODA